

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera, v právní věci žalobce: **Ing. P. C.**, zastoupeného JUDr. Zdenkou Turičíkovou, advokátkou se sídlem Na Florenci 19, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2007, čj. FŘ-9018/07-1500-106794, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 11. 2008, čj. 10 Ca 265/2007 - 64,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna advokátky JUDr. Zdenky Turičíkové **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 6. 2007, čj. FŘ-9018/07-1500-106794, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Prahu 5 ze dne 29. 5. 2006, čj. 413714/05/005523/8328. Tímto rozhodnutím správce daně zamítl odvolání žalobce podané proti výzvě k podání daňového přiznání k dani z přidané hodnoty za zdaňovací období duben 2004.

Rozhodnutí žalovaného a správce daně napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze. Namítl, že rozhodnutí jsou nezákonná, neboť žalobce měl řádně přerušené podnikání a výzvu k podání daňového přiznání správce daně nemohl vydat.

Městský soud v Praze žalobu odmítl usnesením ze dne 5. 11. 2008, neboť byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Na žalobce byl dne 27. 4. 2007 prohlášen konkurs a oprávnění k podání žaloby tak dnem prohlášení konkursu přešlo na správce konkursní podstaty. Žaloba byla podána dne 22. 8. 2007, tedy po prohlášení konkursu, a žalobce tak nebyl oprávněn k podání žaloby.

Usnesení městského soudu napadl žalobce (stěžovatel) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvedl, že v rozhodnutí žalovaného byl označen za účastníka řízení a toto rozhodnutí mu bylo i doručeno. Stěžovatel pak postupoval v souladu s poučením uvedeným v rozhodnutí i v souladu se zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „zákon o konkursu a vyrovnání“), tak, aby se nezmenšovala konkursní podstata. Městský soud svým postupem zasáhl nejen do práv stěžovatele, ale i do samotné konkursní podstaty. Uvedl, že na něj nebyl v dubnu 2007 prohlášen konkurs. V doplnění kasační stížnosti zdůraznil, že každý vlastník má právo ochraňovat svůj majetek. Městský soud nepřihlédl k tomu, že rozhodnutí žalovaného se vztahují k majetku stěžovatele za období, kdy ještě nebyl prohlášen konkurs. Proti rozhodnutí o prohlášení konkursu se stěžovatel odvolal a rozhodnutí je nyní napadeno před Nejvyšším soudem. Zdůraznil, že je osobou oprávněnou k podání žaloby. Interpretaci zákona o konkursu a vyrovnání, kterou provedl městský soud, označil za ústavně nekonformní. Daňové řízení nemohou ovládat principy, které omezují právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí zaručené čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Městský soud se nevypořádal s námitkami prekluze a absolutní neplatnosti rozhodnutí žalovaného, k nimž měl přihlédnout z úřední povinnosti (stěžovatel odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 1464/07).

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že na majetek stěžovatele byl prohlášen konkurs, a proto byl za stěžovatele oprávněn jednat správce konkursní podstaty. Zdůraznil, že napadené rozhodnutí doručoval správci konkursní podstaty i stěžovateli. Správce konkursní podstaty je povinen majetek úpadce spravovat. Konstatoval, že daňová povinnost byla stěžovateli vyměřena k datu podání řádného daňového přiznání ve lhůtách podle § 47 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a odst. 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítl, že byl osobou oprávněnou k podání žaloby. Obdobnou otázkou se Nejvyšší správní soud ve vztahu ke stěžovateli zabýval v rozhodnutích ze dne 13. 4. 2010, čj. 8 Afs 54/2009 - 84, ze dne 14. 4. 2010, čj. 8 Afs 28/2009 - 109, a ze dne 28. 5. 2010, čj. 8 Afs 53/2009 - 123 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), na která pro stručnost odkazuje.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2007, čj. 99 K 20/2000 - 768, byl na majetek stěžovatele prohlášen konkurs s účinky prohlášení konkursu ke dni 27. 4. 2007. Tímto dnem se stěžovatel stal v souladu s § 13 odst. 6 zákona o konkursu a vyrovnání úpadcem. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2007 žalobce napadl žalobou podanou u městského soudu dne 22. 8. 2007, tedy po prohlášení konkursu.

Dispoziční oprávnění úpadce nakládat s majetkem přechází prohlášením konkursu na správce konkursní podstaty (§ 14 odst. 1 písm. a) zákona o konkursu a vyrovnání). Jako projev omezení dispoziční volnosti úpadce přechází na správce konkursní podstaty v souladu s § 14a odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty. To se vztahuje na výkon práv procesních i hmotně právních (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2005, čj. 1 Afs 55/2004 - 94, č. 713/2005 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, čj. 7 Afs 127/2004 - 72, uzavřel, že „*pouze konkursní správce byl* [...] *aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí správce daně, jímž byla zamítnuta jeho reklamace proti rozhodnutí, kterým byl převeden přeplatek na dani z příjmů právnických osob na nedoplatek daně z přidané hodnoty, tj. žalobu týkající se majetku patřícího do podstaty, a rovněž pouze konkursní správce je aktivně legitimován podat proti zamítavému rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost*“. V rozsudku ze dne 3. 4. 2007, čj. 8 Afs 88/2005 - 53, dovodil, že „*pojem „nároky, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstat“, v souvislosti se zpochybňováním zákonnosti správního rozhodnutí je nutno vnímat tak, že jde i o nároky, jež by se konkursní podstaty mohly dotýkat*“. Jak vyplývá z výše uvedeného, prohlášením konkursu vstupuje správce konkursní podstaty do procesního postavení úpadce. Mezi oprávnění správce konkursní podstaty disponovat s majetkem náležejícím do konkursní podstaty lze zařadit i oprávnění vykonávat procesní práva v soudním řízení o přezkumu zákonnosti rozhodnutí správce daně. Správce konkursní podstaty je namísto úpadce oprávněn a povinen hájit zájmy týkající se majetku v konkursní podstatě, a tím pádem je to pouze on, kdo po prohlášení konkursu svojí procesní aktivitou určuje, zda bude podána žaloba. Jen takto lze totiž zaručit, že bude jednáno v souladu s účelem konkursního řízení, jímž je uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku (§ 1 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání).

V posuzované věci není pochyb o tom, že žaloba se v konečném důsledku týkala majetku náležejícího do konkursní podstaty úpadce. Byl to správce konkursní podstaty, komu případně svědčilo oprávnění podat ve věci žalobu. Pokud žalobu podal „přímo“ stěžovatel (úpadce), byla žaloba podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Městský soud tedy postupoval v souladu se zákonem, pokud žalobu stěžovatele odmítl. Odmítnutím žaloby nebyl narušen účel ani podstata konkursního řízení. Správci konkursní podstaty bylo rozhodnutí žalovaného doručeno a bylo na jeho zvážení, zda dané rozhodnutí napadne žalobou. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že na tomto oprávnění správce konkursní podstaty nic nemění ani skutečnost, že rozhodnutí žalovaného se dotýká majetku stěžovatele za dobu, kdy konkurs ještě prohlášen nebyl.

Námitka stěžovatele, že odmítnutím žaloby došlo k porušení jeho práva ochraňovat svůj majetek, je nedůvodná. Konkursní řízení je mimořádným způsobem řešení neschopnosti úpadce dostát svým závazkům. Cílem konkursního řízení je dosažení poměrného uspokojení věřitelů z majetku tvořícího konkursní podstatu (§ 2 odst. 3 a § 6 zákona o konkursu a vyrovnání). Za účelem dosažení tohoto cíle je ze zákona omezeno i dispoziční právo úpadce k majetku, které přechází na správce konkursní podstaty. Ten při výkonu své funkce postupuje s odbornou péčí a je odpovědný za škodu vzniklou porušením povinností. Ústavní soud k postavení správce konkursní podstaty v nálezu ze dne 25. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01, č. 403/2002 Sb., uvedl, že „*správce konkursní podstaty není účastníkem konkursního řízení; jako zvláštní procesní subjekt má však samostatné postavení jak vůči úpadci, tak vůči konkursním věřitelům a nelze jej považovat za zástupce konkursních věřitelů*“. K ochraně majetku spadajícího do konkursní podstaty je tedy povolán správce konkursní podstaty, a nikoliv úpadce, kterému zůstalo pouze holé vlastnictví majetku v konkursní podstatě.

Stěžovatel namítl, že v rozhodnutí žalovaného byl označen za účastníka řízení a rozhodnutí mu bylo i doručeno, a proto postupoval v souladu s poučením a povinnostmi vyplývajícímu se zákona o konkursu a vyrovnání. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 7. 2005, čj. 1 Afs 55/2004 - 94, č. 713/2005 Sb. NSS, uvedl, že „*na hmotněprávním postavení daňového subjektu (úpadce) se prohlášením konkursu nic nemění potud, že i nadále zůstává daňovým dlužníkem; správce daně tedy vyměřuje daň jemu, a nikoliv správci konkursní podstaty*“. Za adresáta rozhodnutí byl tedy správně označen stěžovatel. Bylo však na správci konkursní podstaty, aby případně napadl žalobou rozhodnutí žalovaného.

Stěžovatel dále popřel skutečnost, že byl na jeho majetek v dubnu 2007 prohlášen konkurs. Toto tvrzení však nedoložil žádnými konkrétními tvrzeními, tím méně důkazními prostředky, které by takové tvrzení prokazovaly. Lze proto jen obecně konstatovat, že popírání skutečnosti, že byl konkurs prohlášen, nemá oporu ve správním ani soudním spise.

Nedůvodnou je i poslední námitka stěžovatele, že se městský soud nezabýval nicotností rozhodnutí a prekluzí daňové povinnosti. Vzhledem k tomu, že žaloba byla podána osobou k tomu neoprávněnou, nemohl městský soud posuzovat otázku nicotnosti správního rozhodnutí, ani skutečnost, zda byla daňová povinnost stěžovateli vyměřena po uplynutí prekluzivní lhůty. Soud tak může učinit pouze tehdy, pokud jsou splněny podmínky řízení a věcí se zabývá meritorně.

S odkazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud shledal napadené rozhodnutí městského soudu zákonným, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu podle obsahu soudního spisu nevznikly náklady řízení nad rámec běžné činnosti.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena advokátka JUDr. Zdenka Turičíková. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát

(§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatele odměnu za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a sepsání kasační stížnosti) po 2 100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a dále dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky; celkem tedy 4800 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje uvedený obnos o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Sazba daně se určí v závislosti na tom, kdy byl úkon právní služby dokončen. Úkony právní služby zástupkyně učinila před 1. 1. 2010 a Nejvyšší správní soud proto zvýšil odměnu za zastupování a náhrady hotových výdajů podle § 35 odst. 8 s. ř. s. o částku 912 Kč, odpovídající 19 % dani z přidané hodnoty, nikoliv 20 % dani z přidané hodnoty, jak požadovala zástupkyně stěžovatele (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, čj. 2 Azs 64/2009 - 162, a ze dne 28. 5. 2010, čj. 8 Afs 53/2009 - 123). Zástupkyni stěžovatele bude částka ve výši 5712 Kč vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud neuznal za samostatný úkon právní služby studium soudního spisu dne 13. 10. 2009. Podle konstantní judikatury je (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, čj. 5 Afs 32/2009 - 105) je studium spisu považováno za součást úkonu spočívajícího v převzetí a přípravě zastoupení. Nejvyšší správní soud rovněž nepřiznal náhradu za další poradu s klientem a jednání s protistranou, neboť zástupkyně neprokázala, že by se jednání uskutečnila. Nepřiznal zástupkyni ani hotové výdaje na cestovné, které uplatnila v částce 156 Kč. Z předložených jízdenek Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti, na městskou hromadnou dopravu není zjistitelné, kdy a kde zástupkyně jízdenky označila. Nebylo rovněž prokázáno, v souvislosti s jakým úkonem nebo úkony cestovné uplatňuje. Zástupkyní uplatněné poštovné ve výši 72 Kč je pokryto náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. července 2010

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu